

*Димитров В. І.***ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ
КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

По суті, концепція корпоративного управління стосується координації інтересів різних зацікавлених сторін компанії: акціонерів, керівників, працівників, кредиторів, клієнтів, постачальників, держави тощо. У прагненні до підприємницької діяльності керівництво компанії має враховувати конфлікти, що виникають в результаті співіснування численних інтересів стейкхолдерів корпорації [1].

Історичні обставини, соціальні, правові та економічні умови формують специфічну модель корпоративного управління в кожній країні, і ці моделі змінюються між учасниками, законодавчою базою, системами звітності тощо. Згідно з деякими спільними ознаками, всі моделі можна розділити на три типи: англо-саксонська, німецька (континентально-європейська) і японська [2]. Дослідження особливостей корпоративного управління в різних країнах дозволяє визначити специфічні риси моделей корпоративного управління. Ці дослідження дають уяву щодо їх особливостей та різниці між ними (табл. 1.1).

Не існує єдиної моделі корпоративного управління яка б підійшла до усіх національних систем та видів компаній. У кожній системі є свої як сильні сторони, так і слабкі. Механізми корпоративного управління та їх ефективність також змінюються залежно від галузей промисловості та типу виробничої діяльності. Тому кожен економічний агент обирає для себе найзручнішу модель та модифікує її під свої потреби.

У контексті забезпечення процесу ефективної євроінтеграції України вітчизняна модель корпоративного управління та корпоративних відносин потребує комплексного вирішення додаткових проблем. Зокрема, це пояснюється підвищенням інтересу зарубіжних інвесторів, як портфельних,

стратегічних так і інституціональних, до цінних паперів вітчизняних емітентів. В основу цього слід покласти розвиток та адаптацію усіх елементів корпоративного управління до практики функціонування провідних успішних європейських публічних акціонерних компаній [4].

Таблиця 1.1
Основні особливості моделей корпоративного управління

	Англо-саксонська	Континентально-європейська	Японська
Орієнтована на	фондова біржа	банківський ринок	банківський ринок
Враховує	права власності акціонерів	права власності акціонерів та відносини компанії з її працівниками	інтереси зацікавлених сторін (keiretsu)
Акціонерна структура	розпорошена	Концентрована	концентрована (перехресне володіння акціями)
Менеджмент	виконавчі директори; невиконавчі директори	рада директорів; наглядова рада	ревізійна комісія; рада директорів
Система управління	зовнішня	Внутрішня	внутрішня
Система обліку	ЗПБО (GAAP)	МСФЗ (IFRS)	ЗПБО (GAAP) та МСФЗ (IFRS)

Джерело: складено на основі [3].

На виконання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом 6 лютого 2018 року Верховна Рада прийняла закон про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю, що є частиною реалізації Дорожньої карти на 2018–2019 рр. [5]. Найголовнішим нововведенням нового законодавства є можливість укладання корпоративних договорів, що поширене в ЄС як «shareholder agreements» і використовується для врегулювання відносин між учасниками товариства з

питань, які виникають чи можуть виникнути під час реалізації такими учасниками своїх прав та обов'язків [5]. Встановлюючи можливість підписувати корпоративні договори в Україні, Закон може надавати більшу привабливість для іноземних компаній та інвесторів, котрі зможуть регулювати важливі для них питання, такі як умови виходу, продаж або викуп часток один одного, відмова від переважного права придбання частки [5].

Таким чином, правовий захист та обов'язків усіх членів товариства, яке знаходиться у процесі інтеграції європейських норм та правил, може стати вирішальним кроком не тільки у залученні безпеки для стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу шляхом підвищення ефективності врегулювання корпоративних відносин, але також у залученні іноземного капіталу та бізнесу у економіку України.

Список використаних джерел :

1. Brezeanu P., Stănculescu A. Corporate Governance Models. *Annals of the University of Petroșani: Economics*. 2008. Vol. 8 (1). URL : https://www.researchgate.net/publication/46524311_Corporate_Governance_Models (дата звернення 10.12.2019).
2. Mostepaniuk A. Corporate Governance. 2017. URL : https://www.researchgate.net/publication/319983192_Corporate_Governance (дата звернення 10.12.2019).
3. Ungureanu M. Models And Practices Of Corporate Governance Worldwide. *CES Working Papers, Centre for European Studies, Alexandru Ioan Cuza University*. 2012. Vol. 4 (3a). URL : <https://ideas.repec.org/a/jes/wpaper/y2012v4i3ap625-635.html> (дата звернення 10.12.2019).
4. Баюра Д. Корпоративне Управління в Україні в умовах євроінтеграції. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2014. № 1 (28). Р. 51–59.
5. Гнатюк М. В Україні запровадять європейський підхід до регулювання товариств з обмеженою відповідальністю. *Євроінтеграційний портал*. 14.06.2018. URL : <https://eu-ua.org/analitika/v-ukrayini-regulyuvannya-tovarystv-z-obmezhenoyu> (дата звернення 10.12.2019).

Рекомендовано до друку –
к. е. н., доцентом Бичковою Н. В.